

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА

РЕШЕНИЕ
№ 413
София, 26.03.2014 г.

Комисията за защита на конкуренцията в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ:
Петко Николов

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ:
Ангелина Милева

ЧЛЕНОВЕ:
Александър Александров
Елена Димова
Зорница Иванова
Петя Велчева

при секретар – протоколист Златимира Стайкова, разгледа в закрито заседание на 26.03.2014 г. докладна записка № ДЗС-11/25.03.2014 от г-н Кирил Пангелов, директор на дирекция „Правни анализи и политика на конкуренцията”.

В Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) е препратен сигнал¹, подаден до Министерски съвет на Република България, от г-жа Илка Енчева с твърдения, че правната уредба на дейността на преводачите в страната води до ограничаване на свободната конкуренция при предоставянето на преводачески услуги.

В сигнала се твърди, че законодателството поставя в неравноправно положение преводачите, които осъществяват дейност като собственици на агенции за преводи и едновременно с това упражняват професията и като физически лица в сравнение с тези преводачи, които осъществяват дейността си само като свободна професия. В сигнала се съдържат и данни за практика, при която собствениците/управителите на фирми, сключили договор с Министерство на външните работи (МВнР) за осъществяване на преводаческа дейност, извършват дейност като заклетни преводачи към други такива фирми и на свой ред ползват собствениците/управителите на другите фирми като свои заклетни преводачи.

¹ Вх. № ВХР – 536/06.03.2014 г.

Според подателя на сигнала тази практика е стимулирана от секторното законодателство и представлява ограничение на свободната конкуренция на съответния пазар.

Отделно, по електронна поща в КЗК са постъпили серия от сигнали² от г-жа Илка Енчева и г-жа Ренета Стоянова, в които се съдържат редица твърдения относно несъответствието с правилата на конкуренцията на *Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа* (ПЛЗПДДК).³ В тези сигнали се посочва, че съгласно чл. 2а от Правилника Министерство на външните работи (МВнР) има изключителното право, да извършва всички преводи на документи и други книжа в страната. Съгласно чл. 19 от Закона за защита на конкуренцията (ЗЗК) монополно положение може да се предоставя само със закон в случаите по чл. 18, ал. 4 от Конституцията на Република България. Всяко друго предоставяне на монополно положение извън случаите, уредени в Конституцията, е недействително (чл. 19, ал. 3 от ЗЗК). Според подателя на сигнала в конкретния случай, предоставеното на МВнР изключително право да извършва преводи на документи и други книжа, не е посочено сред изрично регламентирани изключения, при които може да бъде установяван държавен монопол съгласно чл. 18, ал. 4 от Конституцията на Република България.

Съгласно чл. 2а, ал. 2⁴ от Правилника, в случай, че собствените ресурси на МВнР се окажат недостатъчни, то може да възложи извършването на преводите единствено и само на фирми, но не и на отделни преводачи, упражняващи свободна професия. С алинея 3 на чл. 2а се уточнява, че МВнР чрез отдел "Консулски" осъществява контрол върху качеството на преводите и оформянето на преведените документи и други книжа. При констатиране на системни пропуски в качеството на преводите и тяхното оформяне МВнР може да прекрати сключените договори. Лицата, които извършват преводи във фирмите, сключили договор за преводи с МВнР, се определят от ръководителите на тези фирми (чл. 2а, ал. 4, изр. 2).

Към момента единственият нормативен акт, регламентиращ официалните преводи, е посоченият правилник, датиращ от 1958 г., като последното му изменение е от 1990 г., т.е. преди учредяването на Агенцията по вписванията, в която преводачите на свободна практика се регистрират, за да работят самостоятелно, без да регистрират търговско дружество. Към момента на извършване на последната поправка в правилника не е съществувал и Законът за обществените поръчки (ЗОП, в сила от 2004 г.). Според подателите на сигналите по силата на чл. 2а, ал. 2 от Правилника, в противоречие на ЗОП, МВнР сключва

² Ел. поща от 24.02.2014 г., 21.02.2014 г., 03.01.2014 г., 21.08.2103 г.

³ Утвърден с Постановление на Министерски съвет № 184 от 1958 г. (Обн. ДВ, бт. 73 от 12.09.1958 г., посл. изм. ДВ. бр.103 от 25 Декември 1990 г.)

⁴ Чл. 2а, ал. 2 от Правилника: „Министерството на външните работи, респективно отдел "Консулски", може да възлага с договор преводите да се извършват от държавни, обществени, кооперативни и частни фирми“.

договор с около 650 фирми, без да обявява процедура по обществена поръчка и без провеждане на търг.

Подателите на сигналите посочват като сериозен проблем и пренасянето на изискването за сключен договор с МВнР за извършване на официални преводи в голям брой български нормативни актове, постановени след 1990 г. като, например, Наредба № 1 за водене, съхраняване и достъп до Търговския регистър (чл. 7, ал. 3), Закон за адвокатурата (чл. 18, ал. 6, т. 1-3), Данъчно-осигурителен процесуален кодекс (чл. 55, ал. 1), Данъчен процесуален кодекс (чл. 83, ал. 1 и 2) и др.

За да сключат договор по чл. 2, ал. 2 от Правилника, посредническите фирми (агенциите) внасят в МВнР списъци със заклетни преводачи. Теоретично, един преводач може да се закълне към стотици агенции, без да е служител на трудов договор в нито една от тях. МВнР не поставя изисквания за местоживеење и брой заклевания.

От предварителното проучване на правната уредба на преводаческите услуги в страната, и по-конкретно на *Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа* може да бъде направен предварителен извод, че е възможно наличието на определени конкурентноправни проблеми в областта на преводаческата дейност, а именно:

✓ разпоредбата на чл. 2а от Правилника би могла да предотврати конкуренцията между преводачите на свободна практика, от една страна, и преводаческите агенции, от друга, при осъществяването на официални преводи на документи и други книжа;

✓ не е налице нормативно установен ред за подбор на преводаческите агенции, с който МВнР сключва договор за възлагане на официален превод (търг, обществена поръчка, т.н.), нито критерии, на които преводаческите агенции следва да отговарят;

✓ липсват ясни механизми и критерии, въз основа на които преводаческата агенция, сключила договор с МВнР, избира преводачите, които да извършват преводаческите услуги.

✓ налице е остаряла нормативна уредба, несъгласувана с други свързани правни актове, което създава неяснота, правна несигурност и не стимулира конкуренцията при осъществяването на преводаческа дейност в страната.

В контекста на гореизложеното, в случая са налице основания да бъде образувано производство по чл. 28 от ЗЗК за оценка на съответствието с правилата на конкуренция на правната уредба на преводаческа дейност в страната, в т.ч. и на Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа, както и свързаните с него действащи или проекти на нормативни и/или общи административни актове, регламентиращи условията за предоставяне на преводачески услуги. В рамките на образуваното производство да бъдат оценени

конкретните мотиви и специфичните цели на разглежданата правна уредба, като се прецени дали от нея възникват ограничения за конкуренцията, както и дали и доколко тези ограничения са необходими и пропорционални на поставените специфични цели.

Въз основа на гореизложеното, на основание чл. 92, ал. 1 във връзка с чл. 38, ал. 1, т. 1 и чл. 28 от ЗЗК, Комисията

РЕШИ

ОБРАЗУВА производство по застъпничество за конкуренцията по чл. 28 от ЗЗК за оценка на съответствието с правилата на конкуренцията на правната уредба на преводаческата дейност в страната, в т.ч. на Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа, както и свързаните с него нормативни или общи административни актове.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

.....
Петко Николов

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

.....
Ангелина Милева

ЧЛЕНОВЕ:

.....
Александър Александров

.....
Елена Димова

.....
Зорница Иванова

.....
Петя Велчева